

Ὡς ἔκ τῆς ὑπερμεγέθους αὐτοῦ κεφαλῆς, ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐκινδύνευσε κατὰ τὸν τοκετόν· οὕτως καὶ ἡ παλαιὰ γαλλικὴ μοναρχία, ἡ ἑτέρα αὐτοῦ μήτηρ, ὁπότε ἐγέννησε τὴν φήμην του μικροῦ δεῖν ἢ ἀποθάνη.

Τὴν ἡλικίαν πενταετοῦς ὄντος, ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ποασσὼν, εἶπέ ποτε πρὸς αὐτὸν νὰ γράψῃ ὅ,τι ἤθελεν ἐπέλθει εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ὡς ἀναφέρει ὁ πατὴρ του, ἔγραψε τὰ ἐξῆς πρὸς αὐτόν.

«Κύριε Μιραβῶ (Monsieur moi), σὲ παρακαλῶ νὰ προσέχῃς πολὺ εἰς τὸν χαρακτήρα τῆς γραφῆς σου, νὰ μὴ μελετᾷς τὸ ὑπόδειγμα, νὰ προσέχῃς εἰς ὅ,τι πράττουν, νὰ ὑπακούῃς εἰς τὸν πατέρα σου, εἰς τὸν διδάσκαλόν σου, εἰς τὴν μητέρα σου, νὰ μὴ ἀντιλέγῃς εἰς αὐτούς. Μὴ μεταχειρίζῃσαι πανουργίας, τιμὴν πρὸ πάντων νὰ δεικνύῃς. Μὴ προσβάλλῃς κανένα, ἐκτός ἂν σὲ προσβάλλῃ. Ὑπερασπίζου τὴν πατρίδα σου. Μὴ φέρεσαι κακῶς πρὸς τοὺς ὑπηρετάς σου, μὴ συνοικειοῦσαι μετ' αὐτῶν. Κρύπτει τὰς ἐλείψεις τοῦ πλησίου σου, διότι τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ καὶ πρὸς σε αὐτόν.»

Ἐνδεκαετοῦς ὄντος, ἰδοὺ τί ἔγραφε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχοντικὸν δικαστικὸν Μιραβῶ, ὁ δούξ Νιβερσύ ἐν ἐπιστολῇ χρονολογουμένῃ 11 Ἰουλίου 1760 ἐν Σαιντ-Μόρ. «Προχθὲς ἔτυχε τοῦ βραβείου, ὃ παρ' ἐμοὶ λαμβάνουσιν οἱ ἐπιτυγχάνοντες εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ δρόμου. Τὸ βραβεῖον ἦτο εἰς πῖλον· ἀμέσως στρέφεται καὶ λέγει πρὸς ἕτερον παιῖδα φέροντα σκούφιαν, ἐκβάλλων ἐν ταύτῃ τὸν πῖλον του. *Λάβε τον, δὲν ἔχω δύο κεφαλὰς.* Ὁ νέος οὗτος μοὶ ἐφάνη τότε ἀρχὸν τοῦ κόσμου· θεῖόν τι διαπέρασεν αἰφνιδίως τὴν στάσιν του· ἐμελέτησα ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου, ἔκλαυσα, καὶ ἡ μελέτη αὕτη δι' ἐμὲ δὲν ὑπῆρξεν ἀνωφελής.»

Δωδεκαετοῦς ὄντος, ὁ πατὴρ του ἔλεγε· «Εἶναι ὑψηλόφρων καρδίᾳ ὑπὸ τὸ ἔνδυμα νηπιῦ· ἔχει ἔμφυτον ὑπερηφάνειαν, ὅμως εὐγενὴ πρὸ πάντων. Μοὶ φαίνεται ἔμφυτον κομπαστικόν, παράφρονον, τὸ ὅποσον θέλει νὰ καταπῆ τὸν κόσμον ἅπαντα πρὶν γίνῃ 12 ἐτῶν.»

Δεκαεξαέτης εἶχε τόσον τολμηρὸν καὶ ὑπερόφρονον παρησίαν, ὥστε ὅταν ὁ πρίγκηψ Κοντῦ, ἀποτεινόμενος αὐτῷ εἶπε· «τί θὰ κάμῃς ἂν σοὶ δώσω ῥάπισμα;» Ἀπεκρίθη· «Τὸ ζήτημα θὰ ἦτο δύσκολον πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν δικάνων πιστολιῶν.» (Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΔΡΟΥ ΓΥΝΑΙΚΟΜΑΧΙΑ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

ὑπὸ

Π. Δ. ΖΑΝΟΥ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλ. 12'.)

Σ Κ Η Ν Η Δ'.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

[Ἐξέρχεται τῆς οἰκίας του, ἐνδεδυμένος μακρὸν ὑποκάμισον, φέρον σκούφον νυκτικὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἀνεκμένον φανὸν εἰς τὰς χεῖρας κρατῶν.]

Ἄχ!

Φρικτὸν τῶντι, ἄνδρουμένος ἄνθρωπος νὰ χάσῃ αἵφνης νύκτα τὴν γυναῖκά του. Τρεῖς ὥρας ἤδη ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα τῆς κλίνης ἐστρεφόμεν ὡς μυλόπετρα πλήν ὕπνου νὰ μ' ἐπάρῃ δὲν κατώρθωσα· ὁ νοῦς μου ὡς ἀνέμη ἐτριγυρίζει, ἐγὼ δὲ ἐσκεπτόμην κ' ἔλεγον αὐτὰ· ἡ σύζυγός μου ἄρα γε τί ἔγεινε; ποῦ νὰ ὑπῆγε τάχα; εἶναι ζωντανὴ ἢ μήπως ἐφρονεῦθη; ἤρπασα λοιπὸν τὸ φῶς κ' ἐξῆλθα ἔξω μετὰ τὰ νυκτικὰ μήπως τὴν εὔρω, πλὴν αὕτη δὲν φαίνεται. Ποῦ πρέπει νὰ ὑπάγω τώρα; ἄρα γε, ἂν τὴν φωνάξω ἐξ ὀνόματος γλυκὰ, θ' ἀκούσῃ; — Ἑλπινίκη! Ἑλπινίκη μου!

— Ὡς πετεινὸς τοῦ κάκου ἐξεφώνησα . . . Ἄχ! δὲν με μέλει ἄλλο, μήπως ἐπεσε φοβοῦμαι μόνη εἰς κανὲν πηγάδιον· κί' αἴριον εἶπουν πῶς τὴν ἐπνίξα ἐγώ. Τί; εἶναι τάχα πρᾶγμα δύσκολον αὐτό; ὅστις γυναῖκα ἐνυμφεῖται παλαθὴν τὰς τρέλλας τῆς πληθύνει ἀκριβώτατα.

[Βλέπων πρὸς τὸ βάλος τῆς ὁδοῦ.]

— Φόρεμα βλέπω γυναικεῖον ἀπ' ἐκεῖ . . . αὕτη θὰ ἦναι . . . τί νὰ κάμω; ἄς κρυθῶ.

[κρύπτεται εἰς τὴν παρεκτεμένην γωνίαν.]

Σ Κ Η Ν Η Ε'.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ, ΜΩΜΟΣ.

ΜΩΜΟΣ

[ἐνδεδυμένος τὰ γυναικεῖα καὶ ἀκροποδητὶ βαίνων.]

Ἄχ! τέλος πάντων ὡς ἡ μέλισσα ἰδοὺ ἔρχομαι πάλιν ἔθεν ἀνεχώρησα γελάσας καὶ καγγάσας καὶ ξεκαρδισθεῖς, ἀλλὰ καὶ κατορθώσας — δὲν τὸ λέγω δὲ πρὸς καύχημά μου — πράγματα σημαντικὰ καὶ πρωτοτύπου κωμωδίας ἄξια.

Πρὶν φθάσῃ ὅμως νὰ γελάσῃ καὶ μ' ἐμὲ, ὅταν ἐξημερώσῃ, ὅλ' ἡ ἀγορὰ καὶ μὲ ἀρχίσῃ μετὰ τὰ σαπιολέμονα, ἐὰν ἐνδεδυμένον οὕτω με ἰδῇ, κακὸν δὲν εἶναι, ἐὰν ἦναι δυνατὸν, νὰ προσπαθῆσω εἰς τὸν οἶκον νὰ ἐμβῶ, διὰ νὰ λάβω τὰ ἐνδύματά μου, ναί.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ

[ἐξερχόμενος τῆς κρύπτης του καὶ συλαμβάνων αὐτόν.]

Ὅχι, κυρία! δὲν μετακομίζονται οἱ ἄνθρωποι τὴν νύκτα· ἔλθετε, συμμαζευθετε πλέον εἰς τὸν οἶκόν σας καὶ τὰ ἐνδύματά σας αἴριον ἐγὼ σὰς παραδίδω μόνος.

ΜΩΜΟΣ [προσπαθῶν νὰ διαφύγῃ αὐτόν.]

Ἄλλὰ, κύριε . . . γυναῖκα ξένην πῶς τολμᾶτε . . . ἄφες με!

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [μετ' ἔργῃς.]

Πῶς! πάλιν προσωπίδα εἰς τὸ πρόσωπον; ἀφαίρεσέ τὴν πάραυτα καὶ ἔμβαινε! Δὲν ὑπακούεις; . . . σοῦ τὴν ἀφαιρῶ λοιπὸν διὰ τῆς βίας.

[Παλαίωσι διὰ τῶν χειρῶν.]

ΜΩΜΟΣ.

Ὅχι! μὴ μ' ἐγγίζετε!

δὲν εἴμ' ἐγώ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

[ἀποκαλύπτει αὐτὸν καὶ προτεινὰς τὸν φανὸν, ὁπισθοχωρεῖ ἔκπληκτος.]

Ὁ Μώμος . . . μπᾶ!

ΜΩΜΟΣ.

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Τὴν ἔπαθα.

Σεῖς εἰσθ' ἐκεῖνη ἢ κυρία τὸ λοιπὸν,

ἢ τις τὴν νύκτα ταύτην μ' ἐδαμόνισε, καὶ μ' ἔκαμε νὰ στέκω καὶ νὰ σκέπτομαι ἂν ἐτρέλλαθην ἢ ἂν ἦμαι γνωστικός;

ΜΩΜΟΣ.

Δὲν εἴμ' ἐγὼ κυρία· εἴμαι μασκαρᾶς, δὲν τὸ καταλαμβάνεις;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ [μὲ ὕψος παραπονετικόν.]

Τρόπος εἶν' αὐτός, τοιουτοτρόπως νὰ φερθῆτε πρὸς ἐμὲ λοιπὸν, κύριε Μώμο;

ΜΩΜΟΣ.

Τί σὰς ἔκαμα;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἐνδυμασίαν ἀπαράλλακτον σχεδὸν καθὼς ἡ σύζυγός μου νὰ φορέσετε, συμβούλι' ἀπ' ἐτέρου νὰ μὲ λέγετε νὰ συγκαλέσω καὶ ἐγὼ νὰ συγκαλῶ, μόνον καὶ μόνον, ἵνα παίξετε μ' ἐμὲ ὡς μετὰ κανὲν παιδίον;

ΜΩΜΟΣ.

Ἄλλὰ, κύριε,

ἐγὼ νομίζω ὅτι . . .

ΣΩΣΙΑΔΗΣ

Εἰς τὸν οἶκόν μου

πυρκαϊὰν τοιαύτην νὰ ἀνάψετε καὶ τέλος πάντων νὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ φορωθῶ ἀδικῶς τὴν γυναῖκά μου, μεθ' ἧς τοσαῦτα ἔτη συνεζήσαμεν ὅταν δύο χρυσὰ ψαράκια τόσον τεργιαστὰ μέσ' τὴν γυαλένια φοῦσκα . . .

ΜΩΜΟΣ.

Ἄλλὰ, κύριε,

ἐγὼ νομίζω ὅτι . . .

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἄχ! τί μ' ἔκαμες! —

ἐκεῖνη νὰ μοῦ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ἐγὼ νὰ μὴ πιστεῶ . . .

ΜΩΜΟΣ.

Ἄς ἐπίστευες

λοιπὸν, τί νὰ σοῦ κάμω;

ΣΩΣΙΑΔΗΣ.

Ἔως οὐ κί' αὕτη

δικαίως ὀργισθεῖσα ἀνεχώρησεν;